

MASARYKOVA UNIVERZITA

Kyberšikana z pohledu prevence a intervence

Anna Ševčíková a Lenka Dědková

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

O čem budeme mluvit - diskutovat

- Aktéři prevence/intervence
- Co by mělo být předmětem preventivních a intervenčních programů
- Jak postupovat při šetření kyberšikany
- Technická řešení kyberšikany

Žáci s
psychologickými
problémy

Potřeba odborné a
systematické
psychologické
péče

Žáci se zkušeností
školní šikany

Potřeba rozšířit
stávající preventivní a
intervenční programy
o kyberšikanu

Žáci z
znevýhodněných
skupin

Potřeba pěstovat
respekt k
minoritám, rozvíjet
prosociální
chování

➤ Klasifikace kyberšikany a aktéři řešení

Online agresor,
kterou oběť nezná

Agresor, kterou oběť
zná offline

Agresor ze třídy/školy
a) Agresor šikanuje
jen online
b) Agresor obtěžuje
online/offline

Vyloučit možnost, že kyberšikana je provázána
se školou → rodiče/Policie ČR

Primárně škola a
přidružené instituce,
spolupráce s rodiči
(PPP apod.)

➤ Úskalí řešení kyberšikany

Agresor ze třídy/školy

Oběti kyberšikany se dospělým autoritám nesvěřují

Proč?

Škola:

- a) Žáci mohou mít pochybnosti ve škole „ohlásit“ doma probíhající kyberšikanu
- b) Žáci mohou považovat učitele za méně digitálně zkušené

Škola: Co by žáci alias potenciální oběti kyberšikany měli slyšet I

- Dát žákům vzkaz, že
 - Vám záleží na bezpečí žáků
 - jste otevření k řešení jejich problémů
 - vnímáte kyberšikanu jako závažný problém a že jste připraveni jej řešit
 - řešení kyberšikany páchaná někým ze školy patří do školy, i když k ní dochází doma - oběti mají právo hledat pomoc mezi vyučujícími

Škola: co pro to je potřeba udělat

- ❏ Neustále rozšiřovat počítačové znalosti a povědomí o tom, jak žáci užívají nová média - povídat si s nimi, co na internetu dělají
- ❏ Navázat na stávající preventivní a intervenční programy
- ❏ Obohatit je o problematiku kyberšikany (např. právo řešit mimo školu probíhající kyberšikanu, zvláště jedná-li se agresora/ku ze školy) (např. KiVa)

Škola: Co by ještě žáci alias potenciální oběti kyberšikany měli slyšet II

- Selžou-li technická řešení kyberšikany, nebud'te na ni nikdy sami!
- Požádejte o pomoc někoho z přihlížejících
- Svěřte se dospělé osobě, které důvěřujete
- Uchovejte si důkazy pro řešení celé situace
- Neoplácejte oko za oko, zub za zub
- Vynaložená energie na aktivní řešení problémů se vyplácí

- Další problematické oblasti kyberšikany, které je potřeba zohlednit v preventivních a intervenčních programech

Větší podíl obětí než agresorů kyberšikany

Co to znamená?

Jaká je role přihlížejících?

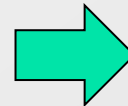
Jsou viditelní/neviditelní?

Nicnedělání = schvalování?

Škola: Co by žáci alias potenciální *agresoři* měli slyšet

- ☞ Jaká jsou specifika internetového prostředí a jak mohou negativně ovlivňovat jejich chování na internetu

a) chybí oční kontakt
b) stírají se individuální rozdíly (ve věku, fyzické síle, pohlaví apod.)
c) z internetu se lze kdykoli odpojit
d) dochází k oddělování online a offline identity
e) ohraničení události způsobem, že věříme, že vše, co se odehrává na internetu, je jenom na internetu a nikde jinde

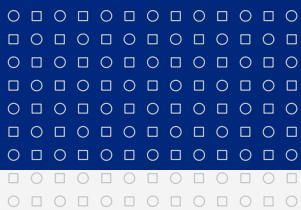
Žáci mohou být:
a) méně schopní reflektovat dopady jednání
b) náchylnější k ubližováním druhým online

Škola: Co by žáci alias potenciální *příhlížejí* měli slyšet

- Kyberšikana, i když je jenom virtuální povahy, má negativní dopady
- Pasivita jen kyberšikanu podporuje/legitimizuje
- Vyjádřete oběti svou podporu či agresorovi nesouhlas (online to může jít snadněji)
- Kyberšikaně se dá zamezit společným úsilím - kyberšikanu je třeba řešit s dospělou osobou (vyučující)

Co můžu jako učitel udělat?

- Kyberšikanu nepodceňujte. Požádejte žáka, aby vám popsal a případně ukázal, co všechno se stalo.
- Zeptejte se na totožnost agresora
 - pokud je to někdo neznámý z internetu, zaměřte se na technická řešení
 - pokud je agresorem jiný student nebo žák
 - zjistěte, zda jde o ojedinělé útoky odehrávající se pouze v kyberprostoru, které by agresor mohl vnímat jenom jako škádlení (a neuvědomovat si tedy dosah svého jednání) - poučte žáky o tom, že to, co děláme na internetu, má - ač se to odehrává ve virtuálním prostoru - velmi reálné dopady
 - pokud zjistíte, že kyberšikana je spojena s tradiční šikanou, postupujte jako u řešení tradiční šikany

Technická řešení kyberšikany: prevence a intervence

Prevence kyber-útoků a kyberšikany

- Používat dostatečně bezpečné heslo
 - kombinace písmen, čísel a dalších textových znaků
 - nikomu heslo nedávat
- Dobře zabezpečit profil na sociální síti
 - nastavit soukromí (viditelnost profilu) pouze na přátele
 - v seznamu přátel mít jen opravdové přátele
 - pamatovat na to, že jednou zveřejněný obsah může být velmi snadno zkopírován a šířen - dobře rozmýšlet, co zveřejnit

Prevence kyber-útoků a kyberšikany II.

- Neuvádět nikde na internetu své kontaktní údaje ani je neposkytovat lidem, které dobře neznáte
- Nereagovat na agresivní projevy ostatních uživatelů stejnou mincí
- Nechovat se na internetu tak, jak bychom nechtěli, aby se k nám chovali druzí
- Pokud se stanete svědkem kyber-útoku, neváhejte ho nahlásit administrátorům, případně vyjádřete svůj nesouhlas s jednáním agresora

Technická řešení kyberšikany (kyber-útoků)

- Zablokovat e-mailovou adresu nebo celou doménu (část e-mailové adresy za zavináčem)
 - naleznete v Nastavení ve vaší e-mailové schránce
- Zablokovat uživatele na konkrétních stránkách (tam, kde jsou registrovaní uživatelé)
 - přidat přezdívku daného uživatele do seznamu blokových účtů (v Nastavení vašeho účtu)
 - Pokud útoky pocházejí z neregistrovaného účtu, zabezpečit lépe profil (nastavení soukromí)
- Zablokovat konkrétní telefonní číslo - kontaktujte operátora

Technická řešení kyberšikany (kyber-útoků) II.

- Nahlásit závadný/ubližující obsah nebo uživatele administrátorovi stránky
- Přestat používat konkrétní služby/stránky
- Změnit účet (profil, e-mail)
- I odcizené přihlašovací údaje lze nahlásit administrátorovi a účet získat zpět
- Pokud administrátor, majitel nebo provozovatel stránky nereaguje (nebo je není možné najít), nezapomeňte, že je možné kontaktovat také Policii ČR.

Děkuji za pozornost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ